

maxime et proprie ejus est, a quo jus habet baculum ferendi. Et si rerum primordia relegimus, inaugurationio episcoporum in Ecclesia successit illi, qua apud Hebræos ad magisterium promovebantur initiationi. Hæc enim gradibus quibusdam fiebat, et χειροθεσία tandem ac verbis conceptis peragebatur, qua nihil postea sublimius habuere. Quamobrem est unde Galliæ gratulemur, quod divino prorsus inspirata genio fecit, ut academicarum principes essent præsules Ecclesiarum. Redeunt pristina tempora, æmulam veterum mores, et grande posteris relinquimus exemplum quod aut imitentur, aut mirentur. Thales Pythagorum sibi operam dantem, προερέψατο εἰς Ἀγυπτὸν διαπλοῦσαι, καὶ τοῖς ἐν Μίμρῳ, καὶ Διὸς μάλιστα συμβαλεῖν ἱεραῖσι (15) quod vetustissimum sacerdotum decus est. Fortunatior Gallia quæ non ad exteros ablegat quos sacris rult imbui, sed habet hierarchas tanta eruditione refertos, ut eorum domus διδασκαλία esse possint. Verum enim vero superat omnes hac laude, ultraque Memphim ipsam est Carnutum civitas, seu τὰ πάλαι, seu seriora tempora consideremus. Illic sedes quondam ἱεροδοξίας; illic florere præsules, pietate, et doctrina longe maximi. Fêtes hujus rei Fulbertus, Gaufridus, et Joannes Saresberiensis, aliique quibus, vel Opera edita, vel obitumunia, vel auctores celeberrimi fidem faciunt. Testis es ipse, Præsul sapientissime, postremus omnium, et tamen æqualis: omnes ut majores tuos reveritus, nec illis minor; multum ante episcopatu dignus quam episcopus. Litterarum omnia decora habens, et ipsarum decus; sacræ ac venerandæ theologiæ alumnus, et parens. Te multæ optarunt Ecclesiæ, sed ea vicit quæ vincere debuit; et cum unum ac eundem plures habere non possint, quod possunt, optant similem. Felices academiæ quæ Ecclesiis principes conferunt! Felices Ecclesiæ quæ ab academiis Patres accipiunt! An tantis Carnutum pontificibus a me accenseri, iisque comparari, ægre tibi est? Modestia tuæ morem geram; venio ad alterum: vereor tamen ne adhuc de te loqui videar. Testis est, sed omni exceptione major, Ivo quem hic exhibemus: cujus doctrina nihil solidius, cujus pietate nihil sincerius, cujus animo nihil majus ac fortius esse potuit. Quærat forte aliquis quid noverit? Omnia quæ pontificem scire oportuit. Ita Patrum, conciliorum, canonum, consuetudinum peritus, ut his unia pugnet, hæc sola fere loquatur et scribat. Quærat cujus virtutis? Antiquæ prorsus et canonicæ, quam cum maximo candore coluit, et candidatis ejus efficacissime persuasit. Quærat cujus fortitudinis, quæ crimina debellaret, etiam regia; quæ homines ad meliora cogeret, etiam principes; quæ imbelles ac meticulosos animaret, etiam pontifices. Hunc virum, a suis tandem et tuis simul redivivum effectum, cuinum dicatum oportuit quam illi qui auctoritatem ejus et mores per sese reviviscere facit? Munus hoc, opinor, non despicias, quia continet, et quo aliis præcellis, summam eruditionem: et quod plurimum diligis, canonum observationem; et quod serio amplecteris, Ecclesiarum curam et sollicitudinem; et quod omnibus qua verbo, qua opere suades, pietatem, et amplissimæ virtutis usum. Medium te inter Deum et homines constitutum agnoscimus, illorum ὁμῶρον, et idcirco per te χειροτέπια nostra Deo offerimus, Ivonis nempe sudores, vigiliæ, labores, pridem Deo deditos, et quos nunc a nobis suo jure repossit. Habes quod invitet nos et alliciat, ut hanc a te operam exoptemus. Solemne fuit sacerdotibus antiquis suorū insignia sibi vindicare, arcus, villas, sceptra, frameas, radios, et si quæ alia, quibus venerationem populorum sibi conciliarent. Dei magni nascentis ex Virgine sacerdos factus, quodnam ab ipso habebis insigne? Non illic fulmina, non frameæ, non spicula, quæ tibi assumas. Lac tantum est quod ab filio sugitur, a matre sufficitur. Symboli illius partem in nobis confirmavit Ivo, nempe candorem. Confirmasti et tu ipse etiam canonicorum regularium abbas; observatio enim canonica Catalaunensi omnium sanctorum monasterio restituta, tibi et sollicitationi tuæ omnia debet, ne vel hac in re te Ivoni absimilem dicere possimus. Dulcedinem vero lactis sibi reservarunt episcopi. Hac una nixus, Præsul illustrissime, ausus sum tua limina accedere, et canonicorum regularium qui tua in ditione sunt, nomine, nomini tuo hoc operis consecrare.

Illustrissimæ dominationis tuæ,

Humillimus et addictissimus
F. J. FRONTO,
Canonicus regul. S. Genovesæ Paris.

(15) Jamblicus De Vita Pythag. lib. 1, c. 2.

VITA D. IVONIS.

Inter eos qui Ivonis nomine in Gallia appellati sunt, longe omnibus excelluit Ivo Carnotensis. Hic in agro Bellovacensi natus, nobili a sanguine nobilem animum traxit (16). Patrem habuit Hugonem de Altoyle, et matrem Hilemburgim dictam. Adolescens litteris humanioribus imbutus, atque in philosophia

A versatus, Lanfranco doctore abbate Beccensi theologiæ sacræ operam dedit in monasterio Beccensi, quam et ipse docuit, ætate factus provector (17). Cum autem serio Patrum conciliorumque lectioni incumberet, et e diversis decreta ecclesiastica congereret, indignanti quod tantis intervallis obsessent a

(16) In instrumento antiquo S. Quintini Bellovac.

(17) Magister Petrus Cantor in summa sua ma-

nuser. in monasterio S. Joannis de Jardo canonic. reg.

canone suo canonici, commodum adfuit Guido Beliovacensis. Hic quondam Augustæ Veromanduorum in ecclesia S. Quintini decanus, Cæsaromagi Bellovacorum factus episcopus, in memoriam sancti Quintini monasterium construxit, concessisque prædiis canonicos illic constituit an. 1078. His præfectus Ivo monasterium paternis possessionibus auxit, et quo illud omni ope iuvaret secum, legibus ad id conditis, vitam regularem intulit, vir canonum peritissimus, et eorum observationis studio flagrantissimus. Erant quidem jam olim canonici regulares passim in Gallia, atque in aliis provinciis. Diu est cum Chrodegangus (18) peculiarem Metensibus suis canonicis regulam conscripsit. In concilio autem Aquisgranensi omnibus regulam Ludovicus pius edendam curavit, opera Amalarii diaconi, misitque in singulas provincias observandam (19). In qua, maximam partem, Chrodegangi regula continetur. Verum lapsu temporis cum relaxata esset disciplina, ei denuo instaurandæ multi laborarunt, in quibus Ivonis opera præ cunctis excelluit. In monasterio prædicto præfuit annos plus minus XIV, modo prælatus ejus, ut in privilegio Philippi regis; modo præpositus, ut in bulla Gregorii VII; modo abbas, ut sæpius dictus: hic procul dubio dum sancto otio frui Collectionem canonum fecit, quam postea in compendium Hugo Catalaunensis (20) contulit, et Pannoniam sive Pannormiam vocavit. Præterea theologiam docuit: moris enim fuit tunc ut sacræ theologiæ studia in monasteriis maxime vigerent: neque id oneris abbates ipsi monasteriorum defugerunt, ut ante vidimus in Lanfranco, hic in Ivone nostro. Hoc autem muneris quod defunctus est Ivo in causa fuit cur in antiquissimis monumentis magister et doctor appelletur. Tanta fuit autem monasterii illius et Ivonis ipsius pietatis ac canonicæ observationis fama (21), ut multa monasteria accitis inde canonicis aut ædificata, aut instaurata fuerint, et ex iis celebres aliqui ad episcopatum pervenerunt. Interea rerum sedebat id temporis Aictrici (22) Carnutum Gaufridus, quem cum pridem Gregorius VII Romam simoniæ accersivisset, quod deessent testes ad tantam rem comprobendam, remissum sedem obtinere permisit. Verum Urbanus II, hunc iterum sibi delatum, tandem multis criminibus convictum, sede sua movit, et apud clerum populumque Carnutum, ut sibi Ivonem nostrum doctrina et pietate insignem deligerent, suis, ut ait ipsemet, monitis effecit. Votis ipsorum non illico cessit Ivo, quietis amans, nec inhians dignitatibus; sed jubente Philippo rege, parere coactus est (23). Verum Richerius Senonensis archiepiscopus, assentientibus ei e suffraganeis nonnullis, nec electioni subscribere, nec

A electo manus imponere voluit, ob id quod in depositione Gaufridi contra jus suum actum diceret, quo ad se pertinuit tanquam ad proximum judicem, causam ejus dignoscere et judicare (24). Egit diu precibus et sollicitationibus apud ipsum clerus populusque Carnutum, sed frustra se esse videns, facit ut Ivo Urbanum conveniat: et ille in Italiam profectus animo se ab illis difficultatibus liberandi, volens nolens ab eo *χρισθιαν* Capuæ finiente anno 1092 recepit. Inde graves discordiæ ipsum inter et prædictos episcopos, qui factam majestati regis injuriam, et jura Galliæ ab Ivone violata contententes Stampis collecti Ivonem zelociter et Gaufridum sedi restituere aggrediuntur, zelo procul dubio in inso:tem Ivonem exerto, minime tamen novo et multis tum ante, tum post exemplis confirmato (25). Contra autem Ivo sedem apostolicam appellare, spretam temeratamque ejus auctoritatem alte conqueri, vir cæteroqui minime servilis, nec potestatum adulator etiam summarum. Verum cum ei quod summum est, et ipsum nomen religionis accedit, cedant omnia necesse est; quare Richerius ipse usu pallii interdictus, Gaufridus iterum pulsus, et sedi suæ Ivo constitutus est. Hic quidnam egerit narrant ejus epistolæ ad summos pontifices, ad reges, ad cardinales, legatos, primates, episcopos, virosque primarios; narrant quotquot ab illo usque exaratae fuerint historiæ. Dum vero inde auctoritatem tuctur, inde virtutem colit sese non modo Galliæ, sed Ecclesiæ toti conspicuum reddidit, et sane utraque hac opus habuit cum primis, tum ad obsistendum vitiis, nusquam non grassantibus; tum ad perferendum mala, quæ ipsemet zelo suo vehementi, et publicorum erratorum (si gravia sunt) minime toleranti in caput suum accersivit. Philippus tunc Galliæ rex, Bertradæ amore captus, eam Fulconi Andium comiti ejus marito abstulit, vel sane illam a Fulcone tacite se subducentem sibi matrimonio conjunxit; aliis ex episcopis Galliæ conniventibus, silentibus aliis; adeo proclive est majestati obsequi quocunque inclinet; aliis denique episcopatu cedentibus, quod nollet vel amicum vel iratum habere regem contra fas agentem (26). Mandatur Ivoni ut Parisios se recipiat celebritati nuptiarum adfuturus; sed ire detrectat, et qua voce qua litteris regi ipsi, summo pontifici ac præsulibus Galliæ scriptis, illicitum hoc conjugium constanter oclamat: quæ sibi Philippi et Bertradæ infensissimum odium pepererunt. Sed hujus odium insuper habuit, a qua nec amari vellet: adversus illum autem ita fervorem animi temperavit, ut licet illius libidinem acriter coercuerit, majestati tamen regiæ cætera obsequibilem se præstiterit, et rerum illius, atque adeo totius regni amantissimum. Fugit diu regis con-

(18) Fuit Pepini regis ex sorore nepos. SIGEB.

(19) Hæc scribuntur ab Ademaro monacho.

(20) Auctoris hujus compendii nomen inveni in Historia monas. Herivalensis ad an. 1091.

(21) Vide S. Anselmum, l. III, epist. 106.

(22) Sic scribit Josephus Scaliger bis. Alii tamen scribunt *Auctricum*.

(23) Vide epist. 1, 2, 8 et 40.

(24) Vide Sirmundum in epist. Gaufridi Vindociensis.

(25) Vide Glabrum Rodulphum, l. II, c. 4, et abbatem Stadensem in Chronico. imo ipsum Ivonem passim in epistolis.

(26) Vide Paulum Æmilium in Philippo I.

spectum, et in aulam adventare, etiam vocatus, renuit, ne si adsit et taceat, favere; sin vero obliquatur, regem offendere videretur. Haud quidem impune tulit magna illa ejus *καρηνία*. Non desuere etiam inter præules qui *abrupte contumaciæ* eum accusarent, dum ipsi sese *desormi obsequio* dedunt. Ministri vero regis, per fas et nefas ei addicti, bona Ivonis diripere, Ecclesiæ redditus interciperere, eum modis omnibus, et omnibus exemplis affligere, ut ne panis quidem ei esset quo vesceretur. Sed inter alios hæc in re primas tulit Hugo Puteacensis dominus, Carnutus vicecomes, qui dum regi morigeratur, et adulteris vel etiam incestis abblauditur, Ivonem nostrum carceri impingit, ac in quodam castello diu detinet, quo frangat animum ni saxo fortior esset. Perstat enim ubique invictus. Cumque ad aures ejus pervenisset primates urbis Carnutum ac cives armis eum liberare velle, prohibuit (27), noluitque libertate potiri sanguine et detrimento suorum redempta: patientia prorsus omni laude digna, et antiquorum defensorum Ecclesiæ ac sanctissimorum virorum nulla in re absimili. Et quidni illis parem fecerim cum eum Guillelmus Fiscanensis abbas *ἐμαρξ*, Joannem et Eliæ comparaverit? Non omni prorsus caruisset ope, si alter in Gallia fuisset Ivo, qui erga se aperet adversus Hugonem vicecomitem, quod ipsemet aliquanto post egit Ivo pro Hildeberto Cenomaneensi contra Rotrocom comitem (28), qui hunc etiam carceri incluserat. Post enim quam frustra preces adhibuit, dicto anathemate, diris eum devovit. Hæc agens vir magus *μεγαλὸν ψυχῶν* inimicam, et perpetuo illas insectantem *τὴν διαβολὴν* vitare non potuit. Atque in primis non desit forte aliquis qui eum iræ et suspitioni nimio plus indulgentem fuisse existimet, qui contra regem indignationem summi pontificis et fulmen provocaverit. Verum licet mihi de regibus bene mereri videantur qui maculas eorum nomini temere impressas vel minuere, vel eluere conantur, tamen nec Philippum undequaque innoxium quisquam affirmare audeat: nec satis rationum habere possit, ut ostendat Ivonem parum illi aut regno ejus fuisse faventem. Quod ad Philippum attinet, factam ejus præcessere exempla secutaque sunt, multa quidem, non tamen similia omnino, et quæ peccatum ejus magis obruunt quam excusant. Nam ut concedatur quod a Berta divortium nulli reprehensionis sit obnoxium, quod tamen constare debuit et Ivoni et aliis, ut illud in dubium non revocarent, at certe initum eum Bertrada matrimonium, quæ nullo Ecclesiæ judicio se a Fulcone subtraxerat, quæque eodem consanguinitatis nexu, quem cum Fulcone præterere potuisset, a Philippo absterreri debuit, nullo modo excusari potest. Et ut omitam

(27) Epist. 20.

(28) Hildebert., epist. 59.

(29) Hildebertus, Godfridus abbas, Anselmus, Lisiardus, Gaufridus Malaterra, Gaufridus Crossus, Sugerius. Auctor historiæ eccles. quæ in Monast. Herivall. vocat Ivonem sanctum.

(30) Ea est in manus R. P. Sirmundi.

Auctores *συγχρόνους*, viros magnos, rerum testes oculatos, qui Ivonem mirum in modum celebrant ac laudant (29), ut nemo quisquam sit contra illum hac de re oblocutus, licet inimicis non caruerit et criminatoribus, ipsi Philippus et Bertrada, quando absolutionem excommunicationis a Lamberto Atribatensi episcopo Romani pontificis viges agente receperunt, reos se esse fassi sunt, et nunquam deinceps conventuros coram præsentibus episcopis promiserunt, sicut legi ego ipse in epistola manuscripta (30) ejusdem Lamberti ad Paschalem summum pontificem. Non desuere inter principes et præules qui regi assentarent, nempe de genere eorum, *quibus omnia principum, honesta atque inhonesta, laudare mos est*. Nam si quid rationis in eis, quidni reclamant, dum ista et tot alia fiunt in testificationem nuptiarum illicitarum? Cur non aut manu aut voce regis innocentiam tutantur? Invitant omnia, rex, vexata innocentia, exempla, Ivonis fervor immodicus, ejus criminandi licentia. Et tamen silent, neque quidquam contra Ivonem pronuntiant: tot vero et toties collecti episcopi, cardinales, legati, principes, nihil ne vident, qui una voce regis peccatum condemnant; excusant autem nunquam aut minuunt aut tegunt? Cum autem Ivo dicat (31) Philippum Richardo Albanensi S. pontificis legato promississe a Bertrada se discessurum, usque ad dispensationem Romani pontificis, quod contigit an. Dom. 1102, et ipse roget summum pontificem ut cum rege temperet et dispense, et aliunde certum sit nullam dispensationem intercessisse ex laudata Lamberti epistola, signum est in nuptias illas inquisitum fuisse iterum, neque dispensationi locum ullum inventum esse. Adde neque Ivonem habuisse unde regi Philippo minus bene vellet, cum multis beneficiis sese ei obstrictum sciret, nec vero diffitetur. Episcopi dignitatem ei fert acceptam non semel, propter quam, si quid humani pateretur, et vulgo similem gereret animum, regi præ cæteris ejusque libidini assentiri debuit. Sed et antequam ad episcopatum perveniret, regi maxima debebat. Constructo S. Quintini monasterio, atque inibi collocatis religiosis canonicis, rex privilegio concessit et institutionem et largitiones ei factas regia auctoritate communiavit. Deinde, rogatus ab Ivone, canonicis S. Quintini apud Veromandos misit epistolam qua petit ut cognomini Ecclesiæ Bellocensi præbendam concedant. Utrumque monumentum regium, quia iudicatum est, ne desideretur, hic apponendum censui. Prioris igitur hæc verba sunt (32): *Instituta regia et rebus Ecclesiasticis aut sæcularibus publica vel privata sine ulla juris controversia priorum regum jussu et auctoritate firmata*

(31) Epist. 144.

(32) Ex antiquo codice ms. S. Quintini Bellocac. De his litteris, quas Pragmaticam sanctionem vocat, mentionem facit Ivo in epist. 193, ad Gaufridum Belvacensem, episc. Et hoc tenore in pervetusta membrana conceptæ leguntur.

non violare, sed inconcussa serrare, nostra quoque A nulla juris parte reclamante presentibus ac posteris serrando mandare, regii culminis est opus implere. Unde notum volumus esse cunctis orthodoxis Ecclesie filijs, etc. Vide supra in Philippo I, ad. an. 1106.

Posterius sic habet (53):

Philippus Dei gratia Francorum rex, O. decano et cæteris canonicis nostris Ecclesie Sancti Quintini, salutem et gratiam nostram. Notum facimus vobis quod Ivo abbas Belvacensis Ecclesie B. Quintini nostrae mansuetudinis aures adierit, supplicans nol is tam per se quam per fideles nostros, ut Ecclesie sibi commissae præbendam unam in vestra Ecclesia pro remedio animæ patris mei et matris meæ perpetuo habendam concederemus. Cujus petitioni ideo libenter assensum præbuimus, quia vos id in capitulo vestro jam collaudasse per quosdam ex vobis audivimus. Quapropter mandamus vobis ut sicut inter vos determinatum est, investituram quæ ad vos pertinet, prædictæ Ecclesie per prædictum abbatem faciatis. Valet.

Ex his nemo non videt Ivonem Philippum præ cunctis observare debuisse, nisi ab eo quod humano sensu et regia dignitate altius est, revocaretur. Multos exinde sibi fecit inimicos, qui nomini suo tum apud regem, tum apud summos pontifices detractum ivere. Apud Urbanum, προυατιχὸν αὐτοῦ Πάτρια, calumnie appetitus, non aliis argumentis iis obviam ire voluit quam abdicato episcopatu; sed prohibuit summus pontifex: quippe Ivone ἡ ἱεροσολῆ, non Ivo τῆς ἱεροσολῆ indiguit. At cum Urbanus diem suum ultimum obiisset, resque semper in pejus fuerent (54), Roman Ivo se conferre statuit, animo se omni onere exuendi; sed insidias inter Alpes sibi structas intelligens pedem retraxit. Paschalis autem summus pontifex, sciens quid illi esset animi, in presidio manere jussit. Laud tamen evitare potuit quin etiam ejus indignationem incurreret, quia cum probe sciret quid discrepent observantia et adulatio, dum illam exhibet, istam amandat, non semper placet. Delatos Richardo Albanensi episcopo S. R. E. legato simoniæ nomine canonicos suos, ita crimen illud repulit, ut ostenderit simul taxandos eodem crimine summi pontificis ministros, qui ab episcopis, abbatibus, et alijs pretia exigunt sane immensa, specie chartulas et alias id genus minutias repensandi (55). Fatendum sane tunc temporis, et paulo ante, adeo crimen simoniæ in clericis inolevisse, tantumque ei existipando summos pontifices insudasse, ut quidquid vel umbram illius præseferbat in suspicionem veniret. Verum nemo telum contorquet qui contra se idem contorqueri libenter patiat; atque

infirmum semper excusationis genus visum est, crimen regere. Neque Ivo id fecit, sed quid canonici responderent ingenue retulit. Agnoscent plerique omnes solum prope Ivonem ea tempestate contra exultantium vitiorum torrentem se obtulisse. Ipse est qui ne malæ famæ homo Joannes archidiaconus, Aurelianorum fieret episcopus, apud Hugonem Lugdunensem, pontificis Romani legatum, pro virili laborat (56). Ipse est qui Stephano Galardensi, ne in sedem Bellocensem evehatur obstistit (57). Et ne Gallia virtuti ejus satis ampla sit, ipse est qui apud Paschalem II et Robertum comitem Mellentinum conqueritur (58), quod Ranulfus Dunelmensis episcopus Lexoviensem Ecclesiam novo genere invasionis occupat, ei filios præponens adhuc pueros more Judaico alterum alteri successurum. Ipse est qui Henrico, regi Angliæ, semel ac iterum scripsit (59), tum ob multa alia, tum etiam ne incestis nuptiis filiam suam alligaret. Ipse est qui cum pontificibus summis, modeste tamen, legatorum qui dicuntur a latere avartitiam, importunasque ad sedem apostolicam appellaciones eorum qui propriorum pastorum sententia constringuntur, expostulavit. Nempe sedis illius observantissimus ægre ferebat passim ipsi detrahi (40): unde abscissas voluit detractionum ansas quoad fieri posset. Florebat tunc temporis Goffridus abbas Vindocinensis, vir sane simplex et bonus, quem inter et Ivonem amicitia nexa est. Scribit tamen hic Paschali II (41) se multa pati ab episcopo Carnutum, Ivone nempe nostro: et ex utriusque epistolis simultatem quandam inter illos natam videre est ob exemptum Vindocinense monasterium ab episcoporum potestate. Hæc enim radix similium discordiarum ab antiquo feracissima, etiam inter quoscunque sanctitate et doctrina claros. Et sicut illi nulla virorum etiam piissimorum auctoritas hactenus sinem facere potuit, ita nec illa integritati ac sanctitati utriusque partis disceptantis quidquam officere visa est (42).

Dum autem undequaque Ivo in vitia omnium invehitur, quid mirum si alijs oneri, alijs odio sit? Quis obstrepentem perpetuo tubam illam æquo animo audire possit? Et si quosdam fecit gradus atque ἡ ἔξουσία superiores, quis non irascatur, aut toties lancinatam non vindicet dignitatem? Profecto qui ad mores hominum illius avi animum advertent, mirabitur, non quod clamaverit Ivo, sed quod solus exclamaverit, et tot alii silere potuerint, cum opus fuisset clamore valido ad veterum hominum excitandum. Ne mihi tamen fingas Ivonem virum austerum, ac ferreum qui contumacia ac inani jacla-

(53) Rescriptum Philippi regis ad capitulum ecclesie S. Quintini Veromanduorum pro præbenda quam Quintiniani Belvacenses in dicta ecclesia, concessione ejusdem Philippi possident. Datum, ut creditur, an. 1089.

(54) Vide epistolas Goffridi Vindocinensis lib. II.

(55) Epistola 153.

(56) Epistola 66.

(37) Epistola 87.

(38) Epistolæ 154, 157.

(39) Ep. 55, 60, 87, 109 et 110.

(40) Ep. 46, 250, 259.

(41) Vide epistolas Goffridi Vindocin. lib. I et II, ep. 195.

(42) Ep. 11, 25, 60

tione libertatis famam fatumque provocaret (43). Qui legerit ejus epistolas, moderatum agnoscet. Sæpe namque canonum rigorem temperavit aut alios temperare movit. Sæpe pontifices aut legatos eorum, aliosque præules a pronuntiando anathemate dehortatus est. Denique multo plura toleravit quam increpavit, ut de ipso dicere possimus quod olim de pontifice, sed profano, dictum, *nullius servilis sententiæ sponte auctor, et quoties necessitas ingrueret sapienter moderans*. Dictum ab Urbano II anathema contra Philippum, diu celatum detineri voluit, benevolentia ac propensione quadam erga principem, ne quid in regno tumultus fieret. Bellovacensi clero, sciscitanti utrum reum quemdam canonicum tribunali ecclesiastico, ut fert canonica lex, an civili vel regio, ut rex ipse imperabat, sisteret, illud quidem melius et ex jure, istud tamen faciendum censuit, ob ea que imminabant mala, nisi patientiam ad omnia duratam paratamque haberent. Similia fere scribit Turgedo ingena: Abfincantorum episcopo, dubio sententiæ, num legato summi pontificis aut regi obtemperaret. Illi quidem morem gestum oportere dicit: at si non satis ei sit animi, neque iratum regem habere velit, mittat ad summum pontificem qui factum contra ejus voluntatem excuset. Apud Cononem autem Prænestinum episcopum, sanctæ sedis apostolicæ legatum, orat ut episcopus Bajocensis censura ecclesiastica non inuratur, quippe qui sub alieno jure, cui serviat necesse est, destinetur. Sed inter moderationis et erga suos superiores propensionis argumenta, non omittendum quod ait Ordericus de illo, verba ejus offeram. «An. 1105 Paschalis papa in Gallias venit...» Tunc venerabilis Ivo Carnotenæ urbis episcopus inter præcipuos Franciæ doctores eruditione litterarum tam divinarum quam sæcularium floruit. A quo invitatus papa solemnitatem Paschæ apud Carnotum celebravit. Porro autem dum iis sedulus vacat, inde disciplina ecclesiasticæ assertor, inde ejusdem cum id exigit locus, temperator maximus, non prætermittit ea quæ et regi et patriæ debet; et licet sacrorum sedis apostolicæ jurium defensor fuerit acerrimus, nihil tamen contra Gallianæ Ecclesiæ jura commisit unquam, aut committi passus est, in utrisque servandis ac propugnandis mirum quantum prudens et circumspectus. Id sensit Ludovicus VI statim ab eo quo regnare cæpit. Post enim aliquot dies quam fato Philippus functus est, subtulit Ivoni, multos sacræ regis unctioni moram nectere velle novandarum rerum studio (44). Quamobrem institit ut quam primum ea Genabi Aurelianorum perageretur, reclamantibus nequidquam Remorum clericis: qua in re haud dubium, et regi et regno consultum ivit. Quid referam curam ejus, qua egit ne rex Ludo-

A vicus parum honestis se nuptiis commacularet (45), quas illi Hugo Trecentis comes suadebat, et destinatam sponsam sine mora sibi copulare ut successoris spes impendentes regni scissuras retineret (46)? Certe magni a rege æstimatus est, ita ut præ cunctis illi esset a consiliis. Hominem anathemate percussum, et mensæ regis participem effectum, ab episcopo recipiendum censuit, et recepit ipse (47); tanti fecit regi acceptum esse. Cum mandasset Paschalis II Radulpho, sedi Rhemensium designato, ne se regi ullo sacramento obligaret, scripsit minime obtemperatum fuisse (48), quod hoc mandatum et contra consuetudinem episcoporum Galliæ, et contra jus regis esset; neque aliunde profectum, quam ab eo quod in hominibus B *σαρκινόν*, et quod quærit τὰ *σαρκός*, non quæ Dei sunt. Eidem summo pontifici scribens (49) rogat ut nunquam ab amicitia regis Galliæ temere discedat, ne Galliæ alioqui religiosissimæ, et rom. pontif. amantissimæ, dissidii ac schismatis, quo tunc Germania misere lacerabatur, causam det. Quare sensit res humanas incolumes et tutas esse non posse, nisi consenserint inter se regnum et sacerdotium: cui rei alterum alteri de suo nonnunquam cedat necesse est.

Sed nulla res est in qua ingenium ac sapientia Ivonis magis emicuerit quam in quæstione de investituris, ut appellant. Ea hoc temporis agitata est cum tanto calore inter imperatores, reges, pontifices, ut qua parte steterit victoria neque nunc, neque tunc dicere possis. Ivo de his pronuntians licet modo Baronio placeat, modo displiceat, ita tamen disseruit, ut nec pontifici Romano, nec regibus ac imperatoribus notam ullam hæreseos, aut erroris, aut schismatis, aut ignaviæ iniuri passus sit: cum nec hæreseon errorumque ea sit materia, et cætera si nulla sit divisio, pro loco, tempore ac aliis circumstantiis minui, augeri, tolli, apponi possint, quæ varias deinde acceptiones et appellationes subire queant. Itaque censuit factas a principibus non continuo damnandas; eisdem a pontificibus summis permissas minime rejiciendas; ex natura rei, si id fert bonum pacis, ab solo summo pontifice accipiendas, ante hæc autem sæpe non sine regibus D datas acceptasve. Hoc, inquam, censuit et magno conatu affirmavit, atque si tempora nostra consulis non pœnitendo. Noluit libertatem ecclesiasticam sæcularibus potestatibus subjici, uti nec se ita attollere, ut has despiceret, aut offenderet. Diceret ex his alium esse Ivonem ab eo quem ante descripsi increpantem ac detonantem. Tamen is ipse est, æqualis erga omnes, si æquales erga se habuisset; moderatus sane, si eo tempore luxuriæ, ambitioni, avaritiæ modus ullus fuisset. Ludovicum regem ejusque aulicos a direptione honorum Ecclesiæ

(43) Epist. 25.

(44) Epist. 189.

(45) Sugerius in Vita Ludovici VI, c. 15.

(46) Epist. 209.

(47) Epist. 259.

(48) Epist. 190.

(49) Epist. 6.

seu minis, seu censuris audacter deterruit; ab his tamen abstinuit, quando illas satis esse existimavit: mansuetudinem ergo severitate temperavit, nisi forte cum Ludovicum ipsum, vile nescio quid a se petentem, ita severe coercuit, quod futilia ab episcopo requireret, ut diceres regium induisse animum, quia regem alloqueretur.

Maximis his distentus minora non neglexit, atque imprimis ut fratres suos secum semper haberet, eorumque frueretur consortio, ecclesiam Sancti Vincentii, prope urbem Carnutum a Realdo quodam presbytero an. Dom. 1038 circiter aedificatam, in qua canonicorum coetus degebat, eis tribuit, addito Sancti Stephani collegio; et his. an. Dom. 1099 cum consensu canonicorum suorum, claustrum templumque exstruxit sancto Joanni Præcursori sacrum, ex quo monasterium nomen Sancti Joannis Variacensis (50) traxit. Stetit id ad annum usque 1568, quo sortem multis aliis parem, segregum et hæreticorum furore expertum est; quamobrem religiosi canonici sese in urbem recipientes in prædicti S. Stephani ædibus habitaverunt, ni malis dicere in ruderibus, adeo omnia vetustate et squalore confRACTA ruinae appetebant, donec an. Dom. 1624, illustrissimi domini Destampes, tunc Carnutum præsulis, opera, illuc acciti canonici regulares, qui recens Silvanecti consilio et auctoritate eminentissimi cardinalis de la Rochefoucauld, ejusdem urbis episcopi, se meliori vitæ ac sanctiori reformaverant, domum eandem a fundamentis aedificaverunt. Præterea ecclesiae S. Andreae ejusdem urbis decanum de capituli sui consensu collegio præposuit, dominum nempe Odonem virum venerabilem, in ecclesiasticis et sæcularibus bene eruditum, qui suas ipsius vices obiret. Abbatem antiqua acta vocant, quod nomen quia olim canonicis et monachis commune fuit etiam post divisionem sæcularium canonicorum a regularibus his utrisque aliquando attribuitur. Amicos habuit dum vixit Robertum de Abressello B. Mariæ de Rota ordinis sanctimonialium Fontis Ebrardi auctorem, et Bernardum S. Cypriani Quinciasensis ad Augustoritum Pictonum monachorum etiam quorundam institutorem et abbatem. His sua in diocesi monasteria aedificasse dicitur. Monachis quidem Bernardi Tironum monasterium. Mulieribus autem Roberti hoc quod vocatur *Altabruyeria*. Leprosis domum magni Bellileci exstruxit. Cluniacensibus Magdalena parvi Bellileci prioratum dedit, Caritatemque (Antissiodorensis

diocesis est oppidum) monasterio eorum adixit (51). Ambonem ecclesiae carnutum Veteris Novique Testamenti historiis eleganter pro tempore illo exornari fecit. Tandem de Ecclesia optime meritis supremo fato fungitur x Kalend. Jan. An. Dom. 1115; contra quam sensit Matthæus Paris, aut Papius Massonius: sed hujus fidem faciunt Necrologia tum Ecclesiae Carnutum, tum Monasterii Sancti Joannis, quorum elogia intra descripta habes (52). Non me fugit aliquos Ivonem nostrum purpuratorum numero accensuisse, sed decepti sunt ex eo quod eodem fere tempore vigeret Ivo cardinalis, qui et in Gallia legatus fuit Innocentii II S. P., an. Dom. 1142.

Hæc de Ivone dicenda habui: qui epistolas ejus legerit, plura deprehendet. Ampliores ejus laudes nemo hic requirat. Viam institit qua itur ad caelos. Vir illis quibuscum vixit magnus; posteris tamen major, quia his nihil oblocutus est. Stirpe et dignitate æqualis multis, inferior nonnullis, at virtute et doctrina omnium maximus. Conditione quidem et obedientia principibus et pontificibus summis subjectus, at animi celsitudine et constantia ne super quidem, sed si quid ultra. Ad summa natus et qui summus esset dignus, nisi cum summis tractare difficilium aliquid esset. Regum favorem nec sprevit nec quæsit; benevolentiam illorum æstimavit propter hoc quod ipsis bene vellet. Nobilis, theologus, canonicus, abbas, episcopus: ut quodam modo omnium sit qui tantus est, nec ullus ulli propter ipsum quidquam invidet. Nativitati ejus locum dedit Belgica, dignitati Celtica, virtuti tota Gallia, Italia, Anglia. Regibus ac principibus fidus et utilis, non tamen semper placens quia utrumque difficile. Pontificum summorum filius addictissimus; sed aliquando eorum ut hominum quasi pater, adeo cum res exigeret altos induebat spiritus. Denique sic in terris versatus est, ut cælum proxime attigerit: et corpore solutus dubio procul, consecutus sit. Memoriam ejus semper quidem venerati sunt Christiani, haud vero ullo die festo celebrarunt per multos annos. Post mortem tamen ejus in ipsum ossaque in illius grassati sunt hæretici, quod non solent nisi in sanctos. Et Pius V, feliciissimæ memorie pontifex, canonicis regularibus Lateranensis congregationis diem ejus festum celebrare permisit xx Maii, bulla data xviii Decembris 1570, pontificatus v.

(50) Sirmundus in notis ad serm. 2 Goffridi Vindocin. scribit *Valiacensis*.

(51) Sed incerta sunt hæc omnia nisi titulis foundationum inspectis ac collatis constet.

(52) Obituarium S. Quintini Bellov. ponit ejus mortem an. 1116, quia Januarius mensis erat ejus anni. Sed quia x Kal. Januar. recidit in xxii Decemb., idcirco proprie denatus an. 1115.